
Centrum počítačn lingvistiky

Centrum počítačn lingvistiky

Matematicko-fyzikln fakulta
Univerzita Karlova v Praze

Vedoucí: Prof. PhDr. Eva Hajičová, DrSc.

Centrum počítačn lingvistiky bylo založeno v rámci vědeckého programu Národních center v roce 2000. Ke společnému výzkumu se spojila pracoviště Karlovy univerzity, Ústavu pro jazyk esk Akademie věd a Zpadočesk univerzity Plzeň. Centrum je součástí Matematicko-fyzikln fakulty UK v Praze. Pracuje v něm v současné době 41 pracovníků, z toho 70% mladých pracovníků do 35 let.

Centrum se zabývá teoretickm i aplikovanm výzkumem v oblasti počítačn lingvistiky, zaměřuje se na kombinování empirických a stochastických metod studia prozench jazyků s důrazem na eštnu. Výzkum se zabývá psanm i mluvenm jazykem.

Centrum má 4 oddlen:

1. počítačn a teoretick analýza eštny na zklad Pražského závislostního korpusu
2. matematick základy a metody
3. analýza esk mluven řeči
4. vcejazyčn výzkum a aplikace

CKL je unikátním vzkumnm pracovištm v ČR v oblasti počítačn lingvistiky a automatického zpracování prozenho jazyka, a to především tím, že

- je v něm integrován a vzjemn posilován výzkum jak jazyka psaného, tak mluveného
- výzkum m pevn a originln teoretick základy v oblasti gramatiky i lexika, ale neztrácí ze zretele ani aspekty aplikačn
- ve vzjemn rovnováze jsou lingvistick i informatick aspekty tohoto výzkumu.

V tomto smyslu se dá říci, že v této integraci m CKL i vznamn postaven mezi předními světovými centry výzkumu v počítačn lingvistice, o čemž svědčí i zájem o naše výsledky.

Hlavn oblasti výzkumu

1. Teoretick aspekty počítačn lingvistiky

Teoretick aspekty počítačn lingvistiky se zaměřením na výzkum psan i mluven eštny a s ohledem na možn aplikace. Používání Pražského závislostního korpusu (dle PZK), kter obsahuje poloautomatickou analýzu stovek tisíc eskch vt, umořňuje výzkum na výšší úrovni než dve.

2. Jazykov zdroje

Zaměřujeme se na využívan bohatých jazykových zdrojů pro eštnu, zejména proto, že eštna je jedin jazyk s bohatou morfologií, kter byl analyzován v podobn míře.

3. Vývoj statistických i strukturních metod pro eštnu

Metodologie je založena na prohloubenm studiu, porovnávání a kvalifikovanm využítn postupů strukturních i statistických metod strojového učení, s ohledem na specifick typologick vlastnosti eštny jako vysoce flexivnho jazyka. V tomto ohledu vyvíjíme originln metodologii, neboť dosud navrhovan pstupy erpj ze zdrojů v angličtině a v jiných jazycích s nzkm stupněm flexe.

4. Matematické základy a metody

Pozornost je věnována matematickým a výpočetním základům vyvíjených metod, algoritmů a postupů zpracování přirozeného jazyka.

5. Rozpoznávání řeči

Výzkum v oblasti systémů rozpoznávání mluvené řeči je založený na statistických metodách. Zvláštní důraz je kladen na studium suprasegmentálních jevů, jako je význam větné prozodie, a jazykového modřelování, opět s přihlédnutím k tomu, že čeština je jazyk s vysokou inflexí. V průběhu řešení projektu bylo Centrum pozváno jako spoluřešící (a pro evropskou oblast koordinující) pracoviště mezinárodního projektu [MALACH](#) (Multilingual Access to Large Spoken Archives), jehož cílem je vývoj systémů pro automatický přepis svědeckých výpovědí lidí, kteří přežili holocaust. Svědecké výpovědi byly pořízeny ve více než 30 různých jazycích a česká strana je spoluzodpovědná za zpracování jazyků střední a východní Evropy. Na projektu participují Visual History Foundation v Hollywoodu, Johns Hopkins University v Baltimore, University of Maryland, IBM, MFF UK v Praze a ZČU v Plzni. Anotační práce na zpracování svědeckých výpovědí jsou podporovány National Science Foundation v USA.

6. Vícejazyčný výzkum

Využití vícejazyčných zdrojů umožňuje získat znalosti o češtině srovnatelné s výsledky zpracování jiných jazyků. Pozornost se zaměřuje na studium a použití paralelních korpusů se zaměřením na široké spektrum aplikací, například získávání informací z vícejazyčných textů, automatický či strojově podporovaný překlad nebo základní výzkum multimediální interakce.

Mezinárodní spolupráce

Centrum využívá mezinárodních kontaktů zakládajících institucí a je zapojeno do intenzivní a vysoce plodné spolupráce s podobnými výzkumnými centry a univerzitami v zahraničí. Aktivně spolupracuje mj. s těmito institucemi: Department of Computer Science, Johns Hopkins University, Baltimore, USA; Istituto di Linguistica Computazionale, C.N.R. Pisa, Itálie; Natural Language Systems Institute, Fachbereich Informatik, Universität Hamburg; Institut für Übersetzen und Dolmetschen, Universität des Saarlandes, Německo; Institut national des langues et civilisations orientales (INALCO), Paris, Francie; Xerox Research Center Europe, Language Research Group, Grenoble, Francie.

Vedle toho probíhá dlouhodobá intenzivní spolupráce s dalšími předními pracovišti na University of Pennsylvania ve Philadelphii a University of Massachusetts v Amherstu v USA a na univerzitách v Uppsale a v Edinburghu.

Pracovníci Centra se pravidelně účastní hlavních mezinárodních konferencí v oboru (COLING, ACL, EACL, ECAI, IJCAI, TSD apod.).